

Súd: Najvyšší súd
Spisová značka: 7Cdo/88/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2711205545
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 09. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lubor Šebo
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:2711205545.1

Uznesenie

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci spôsobilosti na právne úkony Q.N., bytom v B., zastúpeného opatrovníčkou F.N., bytom v B., právne zastúpeného JUDr. Tijanou Čečezovou, advokátkou so sídlom v Bratislave, Drieňová 76/17, o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony, vedenej na Okresnom súde Skalica pod sp. zn. 2 Ps 2/2011, o dovolaní Q.N., o ktorého spôsobilosti sa koná, proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo 17. februára 2016 sp. zn. 24 CoP 1/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Krajský súd v Trnave rozsudkom zo 17. februára 2016 sp. zn. 24 CoP 1/2016 potvrdil rozsudok Okresného súdu Skalica zo 6. októbra 2015, č. k. 2 Ps 2/2011-295 v časti obmedzenia Q.N., nar. XX. septembra XXXX, trvale bytom A. v spôsobilosti na právne úkony v rozsahu rozhodovania o liečbe jeho psychického ochorenia, v rozsahu konania pred súdmi, orgánmi činnými v trestnom konaní a štátnymi orgánmi a podávania písomných podaní na súdy, orgány činné v trestnom konaní a štátne orgány. Odvolanie Mesta Skalica v časti čiastočného pozbavenia spôsobilosti na právne úkony Q.N. odmietol. Rozsudok súdu prvej inštancie v časti ustanovenia za opatrovníka Mesto Skalica, ktorý je oprávnený a povinný zastupovať Q.N. v rozsahu, v ktorom je obmedzená jeho spôsobilosť na právne úkony, zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Čo sa týka rozhodnutia vo veci samej, odvolací súd sa stotožnil so súdom prvej inštancie a zisteným skutkovým stavom, ktorý vo vyčerpávajúcom rozsahu vykonal dokazovanie, výsledky dokazovania jednotlivito i vo vzájomných súvislostiach dôkladne a správne vyhodnotil v súlade s § 132 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“). S poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p., odvolací súd odkázal na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku, ktorý vyhovuje kritériám uvedeným v § 157 ods. 2 O.s.p. Odvolacie námietky odvolateľov - Q.N. a jeho opatrovníčky nebolo možné vyhodnotiť ako dôvodné. Námietkam proti znalkyni, ktoré Q.N. prednášal pred súdom prvej inštancie, súd venoval riadnu pozornosť a postupoval v súlade s Občianskym súdnym poriadkom, keď ustanovil MUDr. Martu Grigelovú za znalkyňu v danej veci a uložil jej podať znalecký posudok, a to uznesením č. k. 2 Ps 2/2011-70 zo dňa 12. marca 2013. O námietke zaujatosti vznesenej proti znalkyni súd rozhodol uznesením č. k. 2 Ps 2/2011-82 zo 17. apríla 2013 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 23 CoP 58/2013-162 z 30. septembra 2013. Znalecký posudok bol znalkyňou podaný dňa 7. februára 2014. Znalkyňa počas tohto obdobia bola riadne zapísaným znalcom v Zozname znalcov Ministerstva spravodlivosti a k jej vyčiarknutiu došlo až dňom 21. júla 2015, čo súd prvej inštancie pred jej výsluchom vyriešil podpisom sľubu znalca a v takomto postavení ju na pojednávaní za prítomnosti účastníkov konania aj vypočul. Preskúmaním napadnutého rozhodnutia v časti o obmedzení spôsobilosti na právne úkony ani v konaní, ktoré mu predchádzalo, odvolací súd nezistil pochybenie, ktoré by malo za následok odňatie možnosti účastníkom konať pred súdom. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v časti obmedzenia Q.N. v spôsobilosti na právne úkony v rozsahu rozhodovania o

liečbe jeho psychického ochorenia, v rozsahu konania pred súdmi, orgánmi činnými v trestnom konaní a štátnymi orgánmi a podávania písomných podaní na súdy, orgány činné v trestnom konaní a štátne orgány, ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

2. Proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v časti obmedzenia Q.N. v spôsobilosti na právne úkony v rozsahu konania pred súdmi, orgánmi činnými v trestnom konaní a štátnymi orgánmi a podávania písomných podaní na súdy, orgány činné v trestnom konaní a štátne orgány, podal dovolanie Q. M., o ktorého spôsobilosti sa koná, pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), t. j. pred 1. júlom 2016, ktorého prípustnosť odôvodňoval ustanovením § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. a dôvodnosť ustanovením § 241 ods. 2 písm. a/, b/, c/ O.s.p. Odňatie možnosti konať pred súdom vidí dovolateľ v tom, že na pojednávaní konanom dňa 25. augusta 2015 bol ako účastník konania upovedomený, že dňa 6. októbra 2015 o 12.45 hod. sa uskutoční ďalšie pojednávanie, ktorého termín vzal na vedomie. V dôsledku infekčného ochorenia jeho a jeho manželky - opatrovníčky, ktoré im znemožňovalo akýkoľvek pobyt mimo domácnosti, sa na predmetné pojednávanie nemohli dostaviť, o čom riadne a včas dňa 5. októbra 2015 predložili konajúcemu súdu ospravedlnenie (viď fotokópie potvrdení o dočasnej pracovnej neschopnosti dovolateľa i jeho opatrovníčky). Dovolateľ sa domnieva, že hoci nežiadal o odročenie pojednávania, v tak závažnom konaní, akým je konanie o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony, mal súd po predložení potvrdení o pracovnej neschopnosti pojednávanie odročiť a umožniť mu vyjadriť sa k vykonaným dôkazom. Namietal, že podľa znaleckého posudku č. 63/2008, č. 52/2008 zo dňa 17. októbra 2008 (dôkaz v konaní vedenom na Okresnom súde Skalica pod sp. zn. 4 T 21/2009) nebola uňho zistená akákoľvek psychická či iná porucha, ale keď namietal výšku znaleckého uplatneného znalcami, psychickou poruchou podľa doplnku znaleckého posudku z 21. júla 2011 trpel. Podľa jeho názoru súd nemal pri vykonávaní dokazovania vychádzať len z doplnku znaleckého posudku, ale mal sa zaoberať aj samotným znaleckým posudkom; nesprávne a neúplne vyhodnotil existujúce dôkazy. V rámci dokazovania súd neskúmal vplyv údajnej duševnej poruchy na jeho konanie v rodine, spoločenskom styku s prihliadnutím na jeho osobné, rodinné, majetkové, zárobkové a iné pomery; nebral do úvahy tvrdenia blízkych osôb dovolateľa, t. j. jeho syna a manželky. Poukázal na to, že súd nevykonal kontrolné znalecké dokazovanie napriek tomu, že ho o to dovolateľ opakovane žiadal. Na základe uvedeného dovolateľ navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, platí, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) zistil, že dovolanie bolo podané v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

5. Rozsudky odvolacieho súdu, proti ktorým by bolo dovolanie prípustné, sú uvedené v § 238 ods. 1, 2 a 3 O.s.p. Keďže dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nemožno podriaďiť pod žiadny dôvod prípustnosti dovolania v zmysle § 238 O.s.p., je zrejmé, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v predmetnej veci podľa tohto ustanovenia nie je prípustné.

6. Predmetné dovolanie by bolo prípustné, iba ak v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p. Dovolateľ procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a ich existencia ani nevyšla v dovolacom konaní najavo; nepreukázaná bola tiež vada konania dovolateľom namietaná (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

7. Dovolateľ v súvislosti s tvrdením procesnej vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. namieta, že mu bola súdom prvej inštancie odňatá možnosť konať pred súdom, keď na pojednávaní dňa 6. októbra 2015 súd vykonal doplňujúce dokazovanie, bez jeho prítomnosti v rozpore s § 101 ods. 2 O.s.p., pretože svoju neúčasť ospravedlnil potvrdením o práceneschopnosti vystaveným praktickým lekárom pre dospelých. Uvedeným postupom dovolateľ nemal možnosť vyjadriť sa k vykonaným dôkazom. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu priznáva

Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - vid' napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

8. Podľa § 101 ods. 2 veta druhá O.s.p. ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takého účastníka; prihladne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy. Toto ustanovenie určuje dve podmienky, ktoré musia byť súčasne splnené, aby súd mohol vec prejednať v neprítomnosti účastníka: a/ riadne predvolanie a b/ absencia žiadosti o odročenie pojednávania z dôležitého dôvodu. Aké náležitosti má obsahovať návrh na odročenie pojednávania upravuje odsek 2 a ods. 3 ustanovenia § 119 O.s.p., ktoré boli do Občianskeho súdneho poriadku vložené novelou vykonanou zákonom č. 388/2011 Z.z. s účinnosťou od 1. januára 2012. Táto novela v § 119 ods. 3 stanovila, že ak je dôvodom na odročenie pojednávania zdravotný stav účastníka alebo jeho zástupcu, návrh na odročenie pojednávania musí obsahovať aj vyjadrenie ošetrujúceho lekára, že zdravotný stav účastníka alebo jeho zástupcu neumožňuje účasť na pojednávaní. Za takéto vyjadrenie sa považuje vyjadrenie ošetrujúceho lekára, že účastník alebo jeho zástupca nie je schopný bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu sa zúčastniť pojednávania. To znamená, že zdravotný stav účastníka podľa súčasnej právnej úpravy možno považovať za dôležitý dôvod pre odročenie pojednávania spravidla vtedy, ak účastník pripojí k návrhu vyjadrenie ošetrujúceho lekára v zákonom požadovanom znení.

9. V danej veci z obsahu spisu vyplýva, že súdne pojednávanie konané dňa 25. augusta 2015 bolo odročené na 6. októbra 2015 s tým, že účastníci vzali termín pojednávania na vedomie, týmto boli predvolaní. Dňa 5. októbra 2015 bolo do spisu založené potvrdenie od praktického lekára pre dospelých V. B. zo dňa 2. októbra 2015 (č. l. 290 spisu), z ktorého vyplýva, že dovolateľ je od 2. októbra 2015 práceneschopný a potvrdenie od praktického lekára pre dospelých V. B. zo dňa 28. septembra 2015 (č. l. 289 spisu), z ktorého vyplýva, že opatrovníčka dovolateľa je práceneschopná od 28. septembra 2015. Z uvedeného vyplýva, že dovolateľ nepredložil súdu vyjadrenie ošetrujúceho lekára v zákonom požadovanom znení ani nepožiadal o odročenie súdneho pojednávania v zmysle § 119 O.s.p. So zreteľom na uvedené boli preto v prípade tohto pojednávania splnené podmienky v zmysle § 101 ods. 2 O.s.p. Tým, že súd prvej inštancie vec 6. októbra 2015 prejednal a rozhodol v neprítomnosti dovolateľa, nedošlo k procesnej vade konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

10. Prax súdov sa ustálila na názore, že ak právny zástupca účastníka zaslal súdu lekárske potvrdenie o svojom ošetrovaní (o svojej pracovnej neschopnosti), avšak nepožiadal o odročenie pojednávania a odvolací súd pojednával v jeho neprítomnosti, nedošlo tým k odňatiu možnosti účastníka konať pred súdom podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (porovnaj tiež R 120/1999, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. októbra 2010 sp. zn. 3 Cdo 216/2010). Tento právny názor je plne aplikovateľný aj v prejednávanej veci. Obdobne procesný úkon účastníka adresovaný súdu, ktorým žiada len o ospravedlnenie svojej neúčasti na nariadenom pojednávaní a iba vysvetľuje jej dôvod bez toho, aby zároveň požiadal o odročenie tohto pojednávania, nemožno považovať za žiadosť účastníka o odročenie súdneho pojednávania v zmysle § 101 ods. 2 O.s.p. (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 6. februára 2013 sp. zn. 5 Cdo 345/2012).

11. Dovolací súd zdôrazňuje, že právo účastníka, aby jeho vec bola prejednávaná verejne a v jeho prítomnosti, ktoré je zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, nemožno chápať tak, že súd nemôže konať a rozhodnúť vo veci bez prítomnosti účastníka, ale tak, že súd je povinný umožniť účastníkovi uplatnenie tohto práva. Ustanovenie § 101 ods. 2 O.s.p. umožňuje vec prejednať v neprítomnosti účastníka, ktorý, i keď bol riadne predvolaný, nedostavil sa na pojednávanie, ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o jeho odročenie. Z tohto predpokladu vychádza aj ustanovenie § 119 O.s.p., v zmysle ktorého pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Pokiaľ preto v danom prípade dovolateľ nepožiadal o odročenie pojednávania a odvolací súd za týchto okolností pojednával v jeho neprítomnosti, nedošlo k porušeniu žiadnych procesných ustanovení ani k odňatiu práva patriaceho dovolateľovi ako účastníkovi konania. Postupom, ktorý sa nepriečil Občianskemu

súdnemu poriadku, nemohol odvolací súd dovolateľovi odňať možnosť konať pred súdom. Dovolateľom tvrdený dôvod prípustnosti jeho dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. preto nie je daný.

12. Najvyšší súd, stotožňujúc sa v preskúmvanej veci so závermi, na ktorých spočíva stanovisko občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 3. decembra 2015, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 1/2016, ďalej skúmal, či v danej veci ide o taký výnimočný prípad, kedy by nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladala vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Dovolací súd však nezistil, že by o takýto prípad v prejednávanej veci išlo; odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu obsahuje zreteľné vysvetlenie dôvodov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie. Potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu (v spojení s potvrdeným rozhodnutím súdu prvej inštancie) spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p.

13. Pokiaľ dovolateľ vytýkal odvolaciemu súdu aj nesprávne právne závery dovolací súd uvádza, že do 30. júna 2016 prípustnosť dovolania nezakladalo (a účinky umožňujúce meritórny dovolací prieskum nevyvolávalo) ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch (viď najmä judikát R 54/2012, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

14. Prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. nezakladalo ani nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. V tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, ako aj v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012 a pre úplnosť poznamenáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97).

15. Dovolací súd vyššie uvedené dopĺňa poukázaním na záver ústavného súdu, podľa ktorého „prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.“ (viď IV. ÚS 196/2014).

16. Vzhľadom na uvedené možno uzavrieť, že prípustnosť dovolania dovolateľa nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p., v dovolacom konaní neboli zistené ani dôvody prípustnosti dovolania uvedené v ustanovení § 237 ods. 1 O.s.p. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie podľa § 447 písm. c/ CSP ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, odmietol, a to bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

17. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.